

Den svenska skogen

Slutrapport från projektet 2016-2018

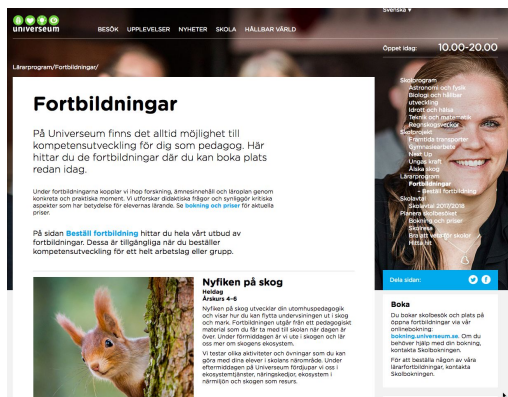
Universeums satsning på svensk skog startade 2015 tillsammans med ett antal stora svenska skogsintressenter. Dessa samarbetspartners har under 2016-2018 bidragit till projektets framgång genom resurser, tid och stort engagemang.

Satsningen på svensk skog syftade till att förmedla fakta och fascination om vår svenska natur, stimulera barn och unga att vistas mer i naturen men också få dem att fundera kring ett klokt resursutnyttjande av svensk skog.

Denna rapport beskriver projektets samtliga leveranser.

SKOLA

LÄRARFORTBILDNINGAR

För att ge lärarna som ska inspirera sina elever till ett lustfyllt skogslärande en bra verktygslåda har projektet producerat en ny lärarfortbildning. Lärarna som deltar i fortbildningen genomför övningar med Universeums pedagoger både i utställningen Vattnets väg och i skogen Bengtstorpet tillsammans med Skogen i skolans personal.

Lärarfortbildningen startade i mars 2017

SKOLPROGRAM ÅK 4 (för lärarna som gått fortbildning)

I samband med lärarfortbildningen lanserades det skolprogram för årskurs 4 som Universeum utvecklat i samarbete med Skogsstyrelsen och Skogen i skolan. Skolklasserna och lärarna som deltar i programmet får efter sin aktivitet på Universeum med sig en egen ryggsäck hem till klassrummet. Ryggsäcken innehåller övningar och inspirerande redskap som kan användas för ett fortsatt lärande hemma i den egna skolskogen.

Under 2017 fick ca 25 av 100 ryggsäckar nya ägare genom lärarfortbildningen. Under 2018 fick resterande ryggsäckar nya ägare vid den uppsökande verksamheten när Universeums pedagoger åkte ut till lärare i Göteborgs kranskommuner för en halvdags fortbildning.

Nära naturen

Självlett uppdrag
4-6

Den svenska naturens ekosystem är fullt av tjänster som gör oss människor gott. Vi kan vistas i skog och mark tack vare allemansrätten och njuta av frukt och bär tack vare pollinering. I den levande utställningen Vattnets väg kommer ni riktigt nära den svenska skogens biologiska mångfald. Under uppdraget får ni söka efter ekosystemtjänster och fundera över hur vi människor påverkar skogens näringskedjor.

[Fakta om Vattnets väg \(pdf\)](#)

SKOLPROGRAM ÅK 4-6

För de skolklasser och lärare som vill genomföra Universeumbesök på egen hand har projektet även utvecklat en skolprogramsryggsäck för åk 4-6. Elevernas uppdrag är bland annat att söka efter ekosystemtjänster och fundera över hur vi människor påverkar skogens näringskedjor. Sedan skolprogrammets start i september 2017 (1 år) har 50 klasser bokat programmet, vilket är ett av de högsta siffrorna för Universeums naturvetenskapliga skolprogram.

Vidare har projektet även utvecklat skolprogram för de yngre eleverna (på egen hand) samt för de äldre (med pedagog).

Mitt i naturen

Självlett uppdrag
F-3

På en vandring genom Sverige upplever ni massor av växter och djur på nära håll. Genom att jämföra egenskaper lär ni er att sortera och se skillnader och likheter mellan olika arter.

Uppdraget förutsätter inte läskunnighet.

[Fakta om Vattnets väg \(pdf\)](#)
[Lärohandledning Mitt i naturen \(pdf\)](#)

Utforska ekosystem

Guidning
7-GY

Är den biologiska mångfalden i nordiska naturen alls lik regnskogens exotiska myller? På ett aktivt sätt jämför vi svenska och tropiska miljöer genom att studera skillnader och likheter mellan de olika ekosystemen. I slutet av guidningen bygger vi en näringsväv och lär oss mer om ekologiska samband och interaktioner i de olika ekosystemen.

[Fakta om Regnskogen \(pdf\)](#)
[Fakta om Vattnets väg \(pdf\)](#)

ALLMÄNHET

Det är inte bara skolan som fått ett större utbud av naturvetenskapliga och skogliga aktiviteter i samband med projektet. Även nya aktiviteter för allmänheten har lanserats under perioden.

GUIDELEDDA AKTIVITETER

Sverigehajk

En populär aktivitet under 2017 där besökarna kunde hänga med på hajk genom Vattnets väg och lära sig mer om det svenska landskapet - från fjällsjön i norr till västerhavet i söder. Gästerna fick spana in världens äldsta skäggdopping och en mängd av Sveriges alla grod- och kräldjur. De som ville kunde även få lukta på den speciella doften från bävergäll!

Frötajm

En annan populär aktivitet för allmänheten hette frötajm. Vad behöver frön för att kunna växa? Gästerna fick kika närmare på ett frö och hur det gror, sedan göra en egen kruka av tidningspapper, så ett frö och ta med det hem.

Blommornas kärleksliv

På denna aktivitet fick gästerna följa med på en djupdykning i blommornas kärleksliv. Vad kom först, blomman eller fröet? Och vad händer egentligen mellan blommor, bin och andra pollinerare? Vilka är blommans olika delar, var sker befruktning och hur går det till när det skapas nya frön och frukter?

Kom nära en blodigel

Det finns minst 28 arter av iglar i Sverige. Bara en av dem kan suga blod från människor, och det är blodigeln. Just därför har den sedan medeltiden spelat en stor roll inom medicinen. Kom riktigt nära en livs levande blodigel och lär dig mer om dessa spännande djur.

Skogens skafferi

Visste du att Sveriges skogar är fulla av vitaminer, antioxidanter och en massa andra nyttigheter? Provmaka några av Sveriges godaste bär och lär dig mer om naturens egen pillerburk! Därefter ger du dig iväg på en uppfriskande tipspromenad genom Vattnets väg.

FÖRELÄSNINGAR&SEMINARIER

Under projektet har Universeum drivit ett antal seminarietillfällen kopplade till skogliga frågeställningar.

Under 2016 genomfördes bland annat en föreläsning för allmänheten under Universeums Halloweenvecka med tema "Den fascinerande skogen" av Hans-Jöran Hildingsson (Skogssällskapet). Målgruppen var främst de yngre barnen med familj och blev ett uppskattat inslag med många nyfikna frågor.

Det nya konceptet Vetenskapscafé introducerades under hösten 2016 där besökare kostnadsfritt kunde fika med en forskare i Universeums café Tukan (palmoljefritt). Den 10 november uppmärksammades de globala målen och just denna dag särskilt mål nummer 15: "Ekosystem och biologisk mångfald". Genom att bjuda in Martin Persson, forskare på Fysisk resursteori på Chalmers, fick besökarna chansen att ställa frågor och diskutera med Martin om forskningens roll för att uppnå målen för hållbar utveckling.

Den 21 september 2017 arrangerade Universeum, Världskulturmuseet och GMV (Chalmers & Göteborgs universitet) ytterligare ett seminarium om det globala målet nr 15 då tre forskare från Chalmers och Göteborgs universitet föreläste i Universalen och därefter hölls pedagogiska workshops på Universeum och Världskulturmuseet.
<https://www.utbyten.se/samarbete-och-utbyte/den-globala-skolan/seminarier/goteborg-2017-09-21/>

Under hösten 2017 bjöd Universeum också allmänheten på vetenskapsteater tillsammans med spexarna "Historieforskarna" från Chalmers. Besökarna fick träffa en livs levande Carl von Linné och höra honom berätta om hur han ordnade naturens mångfald, hur han systematiserade växter och djur och ordnade upp i naturen.

UTSTÄLLNINGEN

Under våren 2017 fick utställningen om svensk natur (Vattnets väg) ett nytt tak. I samband med denna stängning såg projektet till att en del skogliga förbättringsåtgärder genomfördes.

Inför nyöppnandet till påsklovet fick utställningen en skogligare känsla genom att de fem bärande pelarna utformats som trädstammar. De olika trädslagen (Gran, Tall, Björk, Ek och Al) beskrivs och visualiserades på en ny trissa-monter.

Utställningen fick även en säsongsbunden ljudkuliss av autentiska natur- och djurläten vilket bidragit till att utställningen upplevs mer naturlig.

Som en sista åtgärd inför sommarsäsong 2017 installerades ett nytt guidesystem så att våra guideade rundturer kan bidra till en ännu bättre besöksupplevelse.

Vattnets väg återöppnades efter renoveringen den 31 mars 2017.

SKOLPROJEKT

Den huvudsakliga och mest resurskrävande aktiviteten kopplat till satsningen på den svenska skogen är tävlingen ÄLSKA SKOG. Älska Skog är en kostnadsfri tävling som bygger på konceptet Unga spekulerar och som genomfördes under både 2017 och 2018.

ÄLSKA SKOG 2017

Under 2017 fick elever i årskurs 5-6 uppdraget att marknadsföra den svenska skogen för en specifik målgrupp, antingen stadsbor eller nysvenskar. Vad är lockande med skogen, och varför ska man besöka den?

Älska Skog 2017 startade med en lärarinspiration den 21 feb och avslutades med en mycket uppskattad finaldag den 10 maj. Finaldagen innehöll ett stort antal skogliga aktiviteter som projektets partners ansvarade för.

Vinnande klass blev Kalvhagskolan 1 som fick 10 000 kronor och en övernattnig på Universeum.

Se filmen från Älska skog 2017 [här](#).

<https://www.universeum.se/nyheter/alska-skog-oppnar-ogonen-for-den-svenska-skogen/>

ÄLSKA SKOG 2018

Under 2018 fick över 400 elever i årskurs 4–6 uppdraget att skapa nya och hållbara produkter av råvaror från den svenska skogen.

Tävlingen startade med en lärarinspiration den 7 februari och avslutades med en finaldag på Universeum den 8 maj. Finaldagens aktiviteter innehöll bland annat ett uppskattat balansspel om skogens många värden samt ett möte med Södra skogsägarna i Universeums nyöppnade kemilabb.

Vinnande klass blev Kalvhagskolan 4 med sin väskkollektion av återvunnet material från skogsråvara. De vann 10 000 kronor till klasskassan. Även Skogssällskapet och Sveaskog delade ut priser i form av badlakan och sittunderlag till de klasser som deltagit på finaldagens skogliga aktiviteter runt om i huset.

<https://www.universeum.se/nyheter/framtidens-hallbara-losningar-pa-finaldagen-av-alska-skog/>

Tack för ett inspirerande samarbete!

Christa Törn-Lindhe
Projektledare
christa.torn.lindhe@universeum.se

Ramiro Fuentes
Partneransvarig
ramiro.fuentes@universeum.se